

O Mistrzynie i pamięci aktywnej

Oddajemy do rąk PT. Czytelników numer wyjątkowo ważny dla naszej redakcji, ale też odmienny niż poprzednie wydania „Polonistyki. Innowacji”. Udostępniamy go prawie dokładnie w pierwszą rocznicę śmierci Profesor Bożeny Chrzastowskiej (zmarła 10 listopada 2020 roku), aby dać świadectwo, jak wiele zawdzięcza jej tak polonistyka szkolna, jak i akademicka. To ona jako charyzmatyczna redaktor naczelna „Polonistyki” sprawiła, że metodyczne pismo stało się ważnym miejscem do wymiany myśli między uniwersytecką teorią a dydaktyczną praktyką. Tę tradycję „Polonistyka. Innowacje” stara się kontynuować, a to upoważnia, ale także obliuguje do zastanowienia się nad społecznym znaczeniem humanistyki i edukacji.

Autorki i autorzy większości artykułów pomieszczonych w numerze nawiązują do licznych książek, podręczników, zagadnień analizowanych przez Bożenę Chrzastowską. Nie są to jednak wypowiedzi ukierunkowane jedynie na przypomnienie czy rekonstrukcję dawnych konstatacji i koncepcji. To raczej próby rozpoznawania zależności między przeszłością a teraźniejszością. Przypominając zasługi twórczyni poznańskiej szkoły dydaktyki, inspirują zarazem do namysłu nad zasadniczymi celami kształcenia humanistycznego.

Każdy z zaproponowanych tematów łączy się z dokonaniem Pani Profesor. Wypowiadają się badaczki i badacze z nią zaprzyjaźnieni, ale i ci, którzy znali ją przede wszystkim z publikacji. Wśród piszących są osoby zajmujące się literaturoznawstwem i takie, którym szczególnie bliskie są kwestie lingwistyczne. Uwaga skupiona jest wokół poezji i języka. Jedną z tez Chrzastowskiej brzmiała przecież: „Najpierw język”. Analizowane są narracje podręcznikowe, komentowane kierunki i mechanizmy wprowadzania interpretacji na lekcjach języka polskiego. Podjęto zagadnienia aksjologiczne i zainicjowana została dyskusja dotycząca jednego z zagadnień biblijnych, tak bliskich naszej Mistrzynie. Zawsze była ona otwarta na współpracę z przedstawicielami różnych dziedzin wiedzy, a przede wszystkim na kontakt ze szkolnymi polonistkami i polonistami. Dlatego publikujemy szkice socjolożki, anglisty oraz projekty nauczycielskie. Są zatem teksty o uczennicach, uczniach, studentkach i studentach nawiązujące do znanego programu *Uczę się sam...* Jest też recenzja książki wyrastającej ze szkoły Chrzastowskiej.

Zamieściliśmy w numerze bliskie Pani Profesor analizy sztuki słowa i refleksje o sztuce pisania. Nie może w nim zabraknąć też głosu poety:

Józef Baran, *Ballada o Słowianach*

Prof. Bożenie Chrzastowskiej

wierzchowce nie ujeżdżone
nieokiełznane
słowa słowa słowa
a na słowach słowianie
przez słowa porywani
na ośle na oklep
gdzie serca poniosą
pędzący za obłokami

słowa bez wędzideł
słowa rozbrykane
wielkie większe
koniecznie największe

słowa które
nie staną się ciałem

lecz liczy się pęd krwi tętent
galopada słów zuchwałych
cóż że zrzucą one w końcu
jeźdźców z Nieba na ziemię
upadkiem karząc
za marzenie

1990

[Z *Epifania słoneczna*, Poznań 1997, s. 131.]

Wiersz i sformułowana przed nim dedykacja stanowią najlepsze zaproszenie do lektury całości, ale i zachęcają do tego typu refleksji, która otwiera się na przyszłość – do pamięci aktywnej.

Maria Kwiatkowska-Ratajczak

